

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 2

DOM
2016-05-26
Meddelad i
Göteborg
Mål nr
1013-16**SÖKANDE**Kinnarps AB, 556256-6736
521 88 Kinnarp

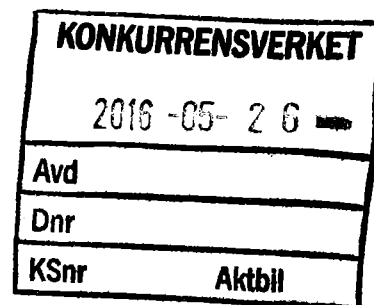
Ombud:

Advokaterna Pernilla Larsson och Björn Lind
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 684
551 19 Jönköping**MOTPART**Västra Götalandsregionen, 232100-0131
Regionens Hus
462 80 Vänersborg

Ombud:

Regionjurist Linda Stalfors
Adress, se ovan**SAKEN**

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att Västra Götalandsregionens upphandling *Inredning 2015*, dnr RS 2384-2015, ska göras om såvitt avser delområde A och C.

Förvaltningsrätten prövar inte yrkandet om edition.

Dok.Id 406362

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se
Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Västra Götalandsregionen genomför en upphandling *Inredning 2015*, dnr RS 2384-2015. Upphandlingen är indelad i sex delområden, A-F. Av tilldelningsbeslut den 22 januari 2016 framgår att Input Interiör Göteborg AB (nedan Input) har vunnit upphandlingen såvitt avser delområde A och C.

YRKANDEN M.M.

Kinnarps AB ansöker om överprövning avseende delområde A och C och yrkar i första hand att förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska rättas på så sätt att utvärderingen ska göras om, varvid anbudet från Input inte får beaktas. I andra hand yrkar Kinnarps AB att upphandlingen ska göras om. Bolaget yrkar vidare att förvaltningsrätten genom edition förelägger Västra Götalandsregionen att förete Inputs anbud avseende vilka produkter som offererats på positionerna Lamp typ 6.1 -6.5 för delområde A och position Lamp typ 1-3 för delområde C. Bolaget anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Brister i Inputs anbud

Av produktkravspecifikationen framgår att Västra Götalandsregionen har uppställt höga funktions- och användarkrav för belysning och armaturer (se krav A:34-A:49 för delområde A och krav C:32-C:45 för delområde C). Efterfrågade belysningsprodukter omfattas även av miljökraven i bilaga 8 i upphandlingen. Det är inte möjligt att offerera produkter som är i enlighet med skallkraven till det pris som har angetts av Input. Detta visar tydligt att Inputs anbud inte uppfyller skallkraven. Kinnarps AB har kommit på andra plats i utvärderingen och har därför lidit skada av att anbudet från Input felaktigt har utvärderats.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 3
1013-16Förutsättningar för edition

Västra Götalandsregionen har vägrat att lämna ut uppgifter om vilka produkter som Input har offererat på positionerna Lamp typ 6.1 - 6.5, delområde A, och position Lamp typ 1-3, delområde C. De begärda uppgifterna är av största betydelse som bevisning i målet, eftersom det annars inte är möjligt att avgöra och visa i vilken utsträckning som Inputs produkter inte uppfyller skallkraven. Uppgifterna ska därvid tillhandahållas domstolen enligt 38 kap. 8 § rättegångsbalken om det kan antas att de har betydelse som bevis. Kinnarps AB vill även uppmärksamma förvaltningsrätten på utredningsskyldigheten som framgår av HFD 2015 ref. 55. Det finns inte förutsättningar för att sekretessbelägga uppgifterna och de kan inte anses utgöra företags- eller yrkeshemligheter (jfr bl.a. Kammarrätten i Stockholms dom den 14 september 2010 i mål nr 4567-10). Det kan därvid noteras att uppgifterna ska finnas tillgängliga i officiella prislister och dessutom kommer att offentliggöras sedan avtal har tecknats. Ett utlämnande kan därför inte medföra skada. För det fall förvaltningsrätten hämtar in uppgifterna saknas det skäl att underlåta kommunikering enligt 18 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Om förvaltningsrätten mot förmodan skulle komma fram till att uppgifterna kan sekretessbeläggas är det under inga omständigheter av synnerlig vikt att uppgifterna inte röjs (jfr 10 kap. 3 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]). En alltför begränsad tillämpning och tolkning av möjligheterna att genom edition få del av andra anbudsgivares anbud eller uppgifter i anbuden står uppenbart i strid med principen om en effektiv rättslig prövning.

Brister i förfrågningsunderlaget

I kravspecifikationen punkt A:15, A:48, C:13 och C:44 anges att erbjudna produkter ska uppfylla tillämplig Europeisk standard vad gäller ergonomi, säkerhet och hållfasthet - eller om sådan inte finns - internationella eller svenska standarder. Det är visserligen förenligt med LOU att ställa krav på att leverantören ska iaktta vissa kvalitetssäkringsstandarder, men för att ett

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM
2016-05-26**Sida 4
1013-16

förfrågningsunderlag ska uppfylla kravet på öppenhet och transparens måste den upphandlande myndigheten ange vilken standard och vilken kravnivå som avses eftersom anbudsgivarna inte kan avgöra det på annat sätt. Det är följaktligen inte möjligt att hänvisa till tillämplig standard utan att redovisa vilka krav som avses och, i tillämpliga fall, även vilken nivå och vilka metoder som efterfrågas i förhållande till respektive användningsområde. Val av standard eller nivå är komplexa bedömningar som varierar från fall till fall. Det finns s.k. informativa annex som är vägledningar till att ställa krav och hjälp vid tolkning av standarder. Om det hade varit självklart vad som avses med tillämplig standard skulle det ha varit mycket enkelt och vedertaget att ange standarderna följt av orden "eller likvärdig".

Vad gäller möbler saknas exempelvis standarder när det gäller krav på ytors motståndskraft. Det finns däremot ett antal standarder som definierar provningsmetod för olika egenskaper; EN 12720:2009 + A.1:2013, ytors motståndskraft mot kalla vätskor, EN 12721:2009 + A1:2013, ytors motståndskraft mot våt värme och EN 12722:2009 + A1:2013, ytors motståndskraft mot torr värme. En standard avseende provningsmetod är dock inte detsamma som en standard avseende kvalitetskrav. Det är dessutom omöjligt för en anbudsgivare att avgöra vilken provningsstandard som är tillämplig, eftersom det beror på hur produkten är tänkt att användas. Bedömningen av en ytors motståndskraft i ovan nämnda standarder görs enligt en skala 1-5, men det framgår inte vilken nivå som är godkänd. Det är omöjligt för anbudsgivaren att förutsäga vilken nivå som är tillämplig. Detta krav måste ställas av kunden. Ett ytterligare exempel är EN 16139:2013, "Möbler för offentlig miljö - Sittmöbler - Krav hållfasthet, hållbarhet och säkerhet". Denna standard omfattar alla sittmöbler för offentlig miljö, från besöksstolar på kontoret till väntrumsmöbler på den lokala vårdcentralen. Användningsområdena ställer dock vitt skilda kvalitetskrav, vilket hanteras genom att det finns två olika nivåer av krav, en för lättare användning och en för mer krävande miljöer. Motsvarande problematik finns även

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 5
1013-16

beträffande EN 15372:2008, "Bord för offentlig miljö - Krav på hållfasthet, hållbarhet och säkerhet", där det finns tre olika exempel på nivåer för olika användningsområden eftersom samma produkt kan användas i olika brukarmiljöer. Nivåerna är redovisade i ett informativt annex, allt från t.ex. bibliotek i nivå 1 till åldringsvård i nivå 3. Det är väsentliga skillnader på krafter och cykelantal vid provning i de olika nivåerna och information om den slutliga användningen för varje produkt är därmed en avgörande faktor för att få rätt produkt till de olika användarmiljöerna. För kontorsmöbler finns det vidare inte någon standard som innehåller krav för höj- och sänkbara skrivbord. I ISO 21016:2007, "Office furniture - Tables and desks - Test methods for the determination of stability, strength and durability", finns ett informativt annex med en guide om hur man kan ställa krav. Det framgår dock tydligt av annexet att kraven ska ställas av den som beställer produkten.

Ovanstående problematik finns även vad gäller belysning. Exempelvis specificerar EN 124641:2011, "Ljus och belysning - Belysning av arbetsplatser - Del 1: Arbetsplatser inomhus", visserligen krav för belysningslösningar på arbetsplatser inomhus med tillhörande ytor avseende belysningens kvantitet och kvalitet. Kraven säger emellertid inget om själva produkterna utan normen bygger på vilket ljus som är lämpligt för olika arbetsuppgifter och miljöer. För att kunna avgöra om en belysningsprodukt uppfyller kraven behöver man därför granska respektive produkts egenskaper i förhållande till placering och andra faktorer i omgivningen. Detta är ingenting en anbudsgivare kan göra utan det ligger på den upphandlande myndigheten att redovisa vilka förutsättningar som gäller. Av SS-EN 12464-1:2011 framgår att standarden specificerar belysningskrav för arbetsplatser inomhus och uppfyller behoven för människor med normal synkapacitet. Standarden specificerar också krav för belysningslösningar för de flesta arbetsplatser inomhus med tillhörande ytor avseende belysningens kvalitet och kvantitet. Såsom kravet är formulerat är denna standard högst

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 6
1013-16

relevant. Det har i vart fall varit omöjligt för Kinnarps AB att förstå att den inte skulle ha någon betydelse. Den totala miljön är en mycket viktig ergonomisk faktor i exempelvis belysningshänseende. Det är därför högst väsentligt att beakta belysningsstandarder som tar sikte på hela miljöer. Västra Götalandsregionens påstående om att de standarder som Kinnarps AB beskriver inte skulle vara tillämpliga är i sig ett bevis för att utformningen av kravet på standarder strider mot principerna om transparens och likabehandling. Västra Götalandsregionen anger också att alla uppgifter inte är relevanta i de aktuella segmenten och delområdena, vilket bekräftar att det blir upp till anbudsgivarna att avgöra vilka uppgifter som regionen menar måste beaktas i varje enskilt fall.

Den otydliga skrivningen medför en uppenbar risk för att anbudsgivare tolkar kravet på olika sätt utifrån bolagets kunskap, resurser och erfarenhet. Otydligheten har på ett påtagligt sätt begränsat Kinnarps AB:s valmöjligheter. Kinnarps AB har därvid tvingats välja ett säkert alternativ, trots att det kanske hade varit tillräckligt med en annan standard eller en annan nivå som hade kunnat uppnås med en enklare och billigare produkt. Om Kinnarps AB inte hade behövt ta hänsyn till kravet på standarder eller fått besked om vilka standarder som efterfrågats hade Kinnarps AB haft möjlighet att offerera andra produkter till ett lägre pris. Eftersom Västra Götalandsregionen har brutit mot LOU i det konkurrensuppsökande skedet måste upphandlingen göras om.

Västra Götalandsregionen anser att ansökan och yrkandet om edition ska avslås. Regionen anför i huvudsak följande.

Brister i Inputs anbud

Det är väl känt för alla leverantörer inom branschen att ett anbud skapas med hänsyn till de prisavtal som anbudsgivaren har med underleverantörer samt utifrån den prisstrategi som anbudsgivaren väljer att hålla gentemot

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 7
1013-16

beställaren. Det är fullt tillåtet enligt LOU att prissätta offererade produkter utifrån interna affärsmässiga strategier, oavsett om det lönar sig ekonomiskt. Input har i aktuellt fall offererat produkter som uppfyller alla krav och som samtidigt är prissatta på ett sätt som ger Input en möjlighet att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Inputs pris har inte varit så lågt att det kan anses röra sig om ett onormalt lågt anbud. Det kan även noteras att Kinnarps AB inom andra segment av samma anbudsområden har offererat flera andra produkter till priser som är 30-40 procent lägre än Inputs jämförbara offererade produkter. Trots detta menar Kinnarps AB att deras produkter, i motsats till Inputs produkter, skulle uppfylla ställda skallkrav. Det finns sammanfattningsvis ingen grund för påståendet att Inputs offererade produkter inte skulle uppfylla ställda krav. Västra Götalandsregionen har följaktligen inte agerat i strid med de grundläggande principerna genom att kvalificera och utvärdera Inputs anbud.

Förutsättningar för edition

Västra Götalandsregionen har hittills medgett utlämnade av totalpriserna för varje delområde och priserna för varje segment per delområde. Sådana uppgifter tillsammans med uppgifter om produkterna skulle kunna skada Input genom att röja deras konkurrensmedel och ge Kinnarps AB konkurrensfördelar. Det är just uppgifter om produkternas leverantörer, specifikationer och egenskaper som utgör konkurrensmedlet mellan parterna på marknaden. Alla anbud speglar anbudsgivarens affärsmässiga och strategiska överväganden i samband med anbudet. Mot bakgrund av att det handlar om några få stora anbudsgivare inom aktuellt anbudsområde och att konkurrensen bygger på interna produkt- och prisavtal med underleverantörer är detta att anse som företagshemligheter. Västra Götalandsregionen har därför bedömt att sekretess gäller enligt 31 kap. 16 § LOU. För det fall förvaltningsrätten skulle anse att det finns skäl att ta del av handlingarna bör sekretess kvarstå gentemot Kinnarps AB och övriga konkurrenter. Kinnarps AB:s intresse av att få veta vilka produkter som

offererats kan inte anses vara större än den skada Input skulle lida av att blotta sina konkurrensmedel.

Brister i förfrågningsunderlaget

Västra Götalandsregionen har valt att inte närmare specificera vilka standarder som åsyftas då det dels inte finns något uttalat krav att så måste ske, dels då det vid en specificering finns risk för att diskriminera likvärdiga standarder. Det skulle visserligen ha varit jämförbart med ett krav på en viss standard följt av "eller likvärdigt". Västra Götalandsregionen har dock ansett det väl känt inom branschen vilka standarder som är relevanta. Västra Götalandsregionen har även angett vad produktområdet avser och lämnat en tydlig förklaring i form av en miljöbeskrivning av det typrum som efterfrågade produkter ska användas i och har därigenom angett vilka förutsättningar som produkten behöver uppfylla. Det har följaktligen på ett tydligt sätt framgått i förfrågningsunderlaget vad efterfrågad produkt ska användas till och inom vilken miljö. Då det inte har uttryckts något krav kring en viss standard har det heller inte funnits något sådant krav på produkten. Bolaget har haft samma förutsättningar som övriga anbudsgivare att offerera produkter utifrån gällande förutsättningar.

Vad gäller de angivna standarder som Kinnarps AB har valt att kommentera kan konstateras att alla uppgifter inte är relevanta i de aktuella segmenten och delområdena. Standarden EN 12646-1:2011 bygger exempelvis på vilket ljus som är lämpligt för olika belysningsmiljöer. Detta är inte relevant för de överprövade segmenten som handlar om belysning och armaturer där kraven avser varje enskild produkt och inte hela miljöer. Detsamma gäller för de flesta andra standarder som Kinnarps AB har redogjort för då dessa inte alls berör den grupp av belysningsarmatur som nu är aktuell i prövningen. Inte heller övriga standarder som Kinnarps AB har redogjort för är relevanta för de aktuella produkterna. Förhållandet att

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 9
1013-16

Kinnarps AB inte har kunnat visa på relevanta standarder stärker i stället formuleringen avseende kravet på tillämpliga standarder. Det saknas sammanfattningsvis stöd för Kinnarps AB:s påstående om att kravet avseende standarder ska ha varit så oklart att det skulle vara i strid med de grundläggande principerna i LOU. För det fall att en leverantör finner ett krav vara otydligt finns det möjlighet för densamma att ställa frågor till beställaren, vilket då utgör en del av förfrågningsunderlaget. När inga sådana frågor har ställts och det heller inte har varit några problem att lämna anbud i flera olika delar av en upphandling kan det inte vara möjligt att åberopa otydlighet i de delar där anbudsgivaren inte har tilldelats avtal.

För det fall förvaltningsrätten skulle finna att kravet är otydligt får det anses vara så pass uppenbart för alla leverantörer inom branschen, särskilt för Kinnarps AB som är en väletablerad part på marknaden, att kravet inte har kunnat leda till skada för bolaget. Det kan även noteras att det rör sig om ett kvalificeringskrav där ingen anbudsgivare har diskvalificerats. Kravet har inte haft någon påverkan på utvärderingen. Påståendet att Kinnarps skulle ha haft problem med att tolka kravet och därigenom varit begränsade i sina valmöjligheter ifrågasätts då det inte har förekommit någon fråga angående standarder innan tilldelningsbeslutet. Eftersom det inte finns några krav avseende specifika standarder har Kinnarps AB inte tvingats offerera vissa speciellt utvalda produkter och utesluta andra. Det kan inte vara anbudsgivarens fria val att välja ut krav som deras produkter uppfyller och som ska ligga till grund för diskvalificering av konkurrenters produkter. Kinnarps AB har inte heller visat på den skillnad i standard, pris och urval av produkter som skulle vara möjlig vad gäller aktuell produktgrupp. Det står följaktligen inte klart att bolaget faktiskt har produkter i sitt sortiment att offerera till ett lägre anbudspris än övriga konkurrenter.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE*Tillämpliga bestämmelser m.m.*

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Tekniska specifikationer ska ingå i annonsen om upphandling, förfrågningsunderlaget eller de kompletterade handlingarna. Specifikationerna ska vara utformade på något av de sätt som anges i 2 och 3 §§. När det är möjligt bör specifikationerna bestämmas med hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för personer med funktionshinder eller utformning med tanke på samtliga användares behov (6 kap. 1 § LOU).

De tekniska specifikationerna ska, om inte 3 § tillämpas, vara utformade med hänvisning till de tekniska specifikationer som definieras i bilaga 4, och i turordning hänvisa till

1. svensk standard som överensstämmer med europeisk standard,
2. europeiskt tekniskt godkännande,
3. gemensam teknisk specifikation,
4. internationell standard,
5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av europeiska standardiseringsorgan, eller
6. annan svensk standard, svenskt tekniskt godkännande eller svensk teknisk specifikation om projektering, beräkning och utförande av byggtreprenader samt materialanvändning.

Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden "eller likvärdigt".

Första stycket gäller inte, om det i någon annan författning finns

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 11
1013-16

avvikande bestämmelser (6 kap. 2 § LOU).

En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. I dessa krav kan miljöegenskaper ingå. Kraven ska vara så utformade att föremålet för upphandlingen klart framgår. En upphandlande myndighet får hänvisa till de tekniska specifikationerna enligt 2 § som ett sätt för leverantören att visa att de uppställda prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket är uppfyllda. En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna genom hänvisning till specifikationerna enligt 2 § i fråga om vissa egenskaper och till prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket i fråga om andra egenskaper (6 kap. 3 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 12
1013-16

En upphandlande myndighet har en stor frihet att utforma förfrågningsunderlaget och ställa de krav som myndigheten anser behövs för att säkerställa syftet med upphandlingen, förutsatt att kraven inte strider mot LOU eller unionsrättsliga principer. Ett förfrågningsunderlag ska enligt praxis vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen (jfr RÅ 2002 ref. 50). Utgångspunkten i LOU är följaktligen att samtliga krav tydligt ska kunna utläsas av förfrågningsunderlaget. Av 6 kap. 1-3 §§ LOU framgår att lagstiftaren har valt att erbjuda upphandlande myndigheter en möjlighet att hänvisa till standarder istället för att uttryckligen specificera varje krav. En förutsättning för att detta inte ska stå i strid med principen om transparens är dock att hänvisning uttryckligen görs till en viss specifik standard eller att det i vart fall klart går att utläsa vilken standard som avses. I annat fall uppstår en otydlighet kring vilka krav som upphandlande myndighet har uppställt. I den aktuella upphandlingen har Västra Götalandsregionen inte uttryckligen angett vilka standarder som avses. Det har enligt förvaltningsrättens mening inte heller framgått att övriga uppgifter i förfrågningsunderlaget är tillräckliga för att anbudsgivare ska kunna identifiera relevant standard. Hänvisningen är därför inte förenlig med principen om transparens.

Frågan är därmed om Kinnarps AB har lidit eller riskerat att lida skada på grund av överträdelsen. Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att förhållandet att det rör sig om ett kvalificeringskrav som Kinnarps AB har ansetts uppfylla inte i sig medför att bolaget inte har kunnat lida skada. Ett kvalificeringskrav kan påverka valet av produkter och därmed priset, vilket i sin tur kan påverka utfallet vid utvärderingen. Vad gäller avsaknaden av frågor under upphandlingsförfarandet kan detta visserligen tolkas som att Kinnarps AB har ansett sig förstå vilka standarder som är tillämpliga. Detta utesluter dock inte att bolaget har kunnat lida skada om det visar sig att upphandlande myndighet har gjort en annan bedömning av vilka standarder

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-05-26Sida 13
1013-16

som avsetts. Det finns inte heller någon preklusionsfrist i LOU som medför att anbudsgivare måste påtala otydligheter i ett tidigare skede. Förvaltningsrätten delar inte heller upphandlande myndighets bedömning att avsaknaden av specifikt angivna standarder medför att Kinnarps AB inte kan ha tvingats välja vissa produkter framför andra. Det ligger tvärtom i sakens natur att hänvisningen till tillämplig standard innebär att anbudsgivare - i den utsträckning det finns en tillämplig standard- endast kan offerera produkter som uppfyller de aktuella kraven. Den avgörande frågan är istället vilken grad av konkretion som måste uppnås för att Kinnarps AB ska anses ha visat att bolaget har lidit eller riskerat att lida skada. Förvaltningsrätten kan konstatera att det saknas utredning som visar på den möjliga skillnaden i standard, pris och urval. Med hänsyn till att hänvisningen till standarder är så otydligt utformad att det inte går att utläsa vilka standarder som avses och att upphandlande myndighet inte heller inom ramen för detta mål har angett detta anser dock förvaltningsrätten att det inte kan ställas särskilt höga krav på konkretion. Kinnarps AB får därför anses ha visat att bolaget i vart fall har riskerat att lida skada eftersom bolaget har tvingats ta höjd för de standarder som eventuellt skulle kunna vara tillämpliga. Det kan därvid konstateras att det inte måste stå klart att en anbudsgivare skulle ha tilldelats kontraktet om det inte vore för upphandlande myndighets överträdelse, utan endast att överträdelsen har medfört att anbudsgivarens möjlighet att tilldelas kontraktet har försämrats (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 7 april 2016 i mål nr 2547-15). Eftersom bristen är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om. Vid denna bedömning saknas skäl att närmare pröva vad Kinnarps AB har anfört om brister i Inputs anbud. Det saknas även skäl att pröva yrkandet om edition.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

DOM
2016-05-26

Sida 14
1013-16

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Ann Rittri

Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Kristin Palm.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättsens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättsens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.